Lietas arhīva Nr. A42-01267-22/16
ECLI:LV:ADRJRIT:2022:1219.A420126722.2.S

ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĪGAS TIESU NAMS

S P R I E D U
LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Rīgā 2022.gada 19.decembrī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese D.Lubāne,

piedaloties Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Valsts ieņēmumu dienesta pilnvarotajam pārstāvim /pers. B/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc /pers. A/ pieteikuma par Valsts ieņēmumu dienesta 2021.gada 7.decembra lēmuma Nr.31.4-22.11/22.11/10989 atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Valsts ieņēmumu dienests veica SIA "MARIGOLO" datu atbilstības pārbaudi par periodu no 2016.gada 1.janvāra līdz 2018.gada 31.decembrim. Ar Valsts ieņēmumu dienesta 2019.gada 29.oktobra lēmumu SIA "MARIGOLO" noteikts budžetā maksājamais pievienotās vērtības nodoklis un nokavējuma nauda par periodu no 2019.gada 21. līdz 26.augustam, kas jāsamaksā 30 dienu laikā pēc lēmuma saņemšanas.

SIA "MARIGOLO" dienesta noteiktajā termiņā maksājumus neveica un 2020.gada 11.februārī dienesta amatpersona pieņēma lēmumu Nr.30.4-4.1.5/9810, ar kuru nolēma piedzīt no sabiedrības ar lēmumu par datu atbilstības pārbaudes rezultātiem noteiktos budžetā maksājamos nodokļu maksājumus, kā arī saskaņā ar sabiedrības iesniegtajām pievienotās vērtības nodokļa deklarācijām un darba devēja ziņojumiem aprēķinātos nodokļu maksājumus.

Veicot lēmuma par nokavēto nodokļu maksājumu piespiedu izpildi, sabiedrības nokavētie nodokļu maksājumi tika iekasēti tikai daļēji.

2020.gada 1.septembrī dienests sastādīja aktu par piedziņas neiespējamību no SIA "MARIGOLO".

[2] Konstatējot, ka SIA "MARIGOLO" 2020.gada 6.janvārī ir atsavinājusi sev piederošos aktīvus SIA Mont Azure International, dienests 2020.gada 1.decembrī nosūtīja SIA "MARIGOLO" un pieteicējai /pers. A/ kā bijušajai sabiedrības valdes loceklei brīdinājumu par administratīvā procesa uzsākšanu sabiedrības nokavēto nodokļu maksājumu atlīdzināšanai no pieteicējas.

Ar Valsts ieņēmumu dienesta Nodokļu nomaksas veicināšanas pārvaldes direktores 2021.gada 24.marta lēmumu Nr.30.4-17.23/17.23/25509 nolemts noteikt pieteicējai par pienākumu atlīdzināt budžetam sabiedrības uz 2020.gada 7.augustu nokavētos nodokļu maksājumus 134 068,29 *euro*.

Pieteicēja sākotnējo lēmumu apstrīdēja Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektoram, norādot, ka nav iestājušies visi likuma "Par nodokļiem un nodevām" 60.panta pirmajā daļā noteiktie kritēriji un tādējādi nepastāv pamats uzsākt procesu par sabiedrības nokavēto nodokļu maksājumu atlīdzināšanu valsts budžetam no pieteicējas. Pieteicēja norādīja, ka nav pieļāvusi jebkādu darbību vai bezdarbību, kas būtu novedusi pie tā, ka nav segti sabiedrības nokavētie nodokļu maksājumi. Sabiedrībai ievērojot tās finansiālo stāvokli, nebija iespējas samaksāt nodokļu parādu un sabiedrība primāri sedza darbinieku algu izmaksas. Dienests nav vērsis piedziņu uz visiem sabiedrības rīcībā esošajiem aktīviem, kā arī pieteicēja nebija ierobežota rīkoties ar sev piederošajiem nekustamajiem īpašumiem. Tāpat pieteicēja arī norādīja, ka dienestam piedziņa būtu jāvērš pret uzņēmuma ieguvēju un dienests nevar vienlaicīgi vienus un tos pašus nodokļu piedzīt gan no valdes locekļa, gan uzņēmuma ieguvēja.

Administratīvās process iestādē noslēdzās ar Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektores 2021.gada 7.decembra lēmumu Nr.31.4-22.11/22.11/10989 (turpmāk – pārsūdzētais lēmums), ar kuru sākotnējais lēmums atstāts negrozīts.

[2.1] Dienests konstatēja, ka ir izpildījušies visi likuma "Par nodokļiem un nodevām" 60.panta pirmajā daļā noteiktie kritēriji, saskaņā ar kuriem dienestam ir tiesības uzsākt administratīvo procesu par sabiedrības nokavēto nodokļu maksājumu atlīdzināšanu budžetam no pieteicējas.

[2.2] Finansiāla rakstura problēmas, kas radušās komercsabiedrības darbības rezultātā nav uzskatāmas par attaisnojumu, lai komercsabiedrība (izpildinstitūcija, kas vada un pārstāv komercsabiedrību – valde (tās locekļi), kas konkrētajā gadījumā ir pieteicēja) nepildītu nodokļu maksātājam noteikto pienākumu – noteiktajā termiņā un pilnā apmērā nomaksāt nodokļus un nodevas. Arī darbinieku algu segšanu šķietami būtu prioritāra, tomēr nodokļu maksājumu segšana ir visas sabiedrības intereses. Proti, valsts budžeta ieņēmumus veido arī nodokļu un nodevu maksājumi, tāpēc visas sabiedrības kopējās intereses ir, lai valsts budžets saņemtu visus tam pienākošos maksājumus, kuri tālāk var tikt izlietoti sabiedrības labklājības nodrošināšanai. Dienests arī vērsa uzmanību, ka sabiedrības pēdējais darījums par darba algu izmaksu tika veikts 2019.gada decembrī.

[2.3] Tieši pieteicējai kā sabiedrības valdes loceklei bija pienākums aktīvi rīkoties, lai atgūtu iespējamos debitoru parādus un pārdotu sabiedrībai piederošo mantu, kā arī tās veikto darbību kopums bija vērsts, lai notiktu sabiedrības pāreja uz SIA Mont Azure International, pametot sabiedrību ar nokavētiem nodokļu maksājumiem un bez aktīviem.

[2.4] Pieteicējai un SIA Mont Azure International solidāri (kopīgi) ir jāatbild par sabiedrības saistībām un attiecībā pret SIA Mont Azure International dienesta amatpersona 2021.gada 24.maijā ir pieņēmusi lēmumu par sabiedrības nokavēto nodokļu maksājumu piedziņu. Vienlaikus dienests arī paskaidroja, ka brīdī, kad tiktu pieņemts lēmums par sabiedrības nokavēto nodokļu maksājumu piedziņu no pieteicējas, kam

sekotu piedziņas darbību veikšana, būtu jāņem vērā sabiedrības nokavēto nodokļu maksājumu, kas ietverti apstrīdētajā lēmumā, faktiski neizpildītais apmērs, ņemot vērā SIA Mont Azure International veiktos maksājumus vai citas darbības (ja tādas tiktu veiktas). Respektīvi, vieni un tie paši sabiedrības nokavētie nodokļu maksājumi budžetā netiktu saņemti vairākas reizes.

[3] Pieteicēja vērsās Administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu par pārsūdzētā lēmuma atcelšanu. Pieteikumā norādīti šādi argumenti.

[3.1] Pieteicēja norāda, ka par sabiedrības saistībām ir jāatbild tieši SIA Mont Azure International kā uzņēmuma ieguvējam, nevis pieteicējai kā SIA "MARIGOLO" bijušajai valdes loceklei.

[3.2] Nav iestājies likuma "Par nodokļiem un nodevām" 60.panta pirmās daļas 3.punktā norādītais kritērijs, lai uzsāktu pret pieteicēju minētajā tiesību normā norādīto procesu. Dienests nav izvērtējis, ka sabiedrības rīcībā bija vairākas preces, kuras tai 2020.gada 2.martā atpakaļ nodeva SIA Mont Azure International (tualetes papīrs, sērkociņi, šķiltavas, salvetes, dzērieni, rīsi u.c.). Tāpat dienests arī atzinis, ka pastāvēja arī cita sabiedrības manta – televizors, mikroviļņa krāsns, ledusskapis u.c. Minētais liecina, ka sabiedrība nav atsavinājusi visu savu mantu, bet tikai niecīgu daļu – divus kases aparātus nepilnu 200 *euro* apmērā. Līdz ar to dienestam bija un arī šobrīd vēl ir iespēja vērst piedziņu uz pārējo sabiedrības mantu un attiecīgi atgūt naudas līdzekļus, kas ir tiesisks šķērslis vērsties pret pieteicēju. Turklāt pieteicēja nav pieļāvusi jebkādu darbību vai bezdarbību, kas būtu novedusi pie tā, ka nav segts sabiedrības nodokļu parāds. Sabiedrībai, ņemot vērā tās finanšu rādītājus, nebija iespējams samaksāt nodokļu parādu.

[3.3] Aktā par piedziņas neiespējamību nepamatoti norādīts, ka iestādes rīcībā nav informācijas par sabiedrības mantas un/vai naudas līdzekļu esību, saskaņā ar ko būtu pamats veikt tālākas darbības nodokļu parāda piedziņā. Dienests nav ņēmis vērā, ka pastāv arī cita sabiedrības manta, proti, preces, televizors, mikroviļņu krāsns, ledusskapis u.c. Konstatējot mantas esamību, arī neiestājas pamats atzīt, ka piedziņa nav bijusi iespējama. Turklāt, ja parāda piedziņa notiek vismaz pa daļām, tad ir pamats uzskatīt, ka parādu vispār ir iespējams piedzīt. Tāpat akta sastādīšanas brīdī sabiedrībai bija prasījuma tiesības pret SIA Mont Azure International, kas ir reāli strādājošs komersants. Līdz ar to dienests varēja vērst piedziņu uz šiem naudas līdzekļiem. Apstāklis, ka dienestam ir nelietderīgi piedzīt parādus no komersanta un/vai pārņēmēja, nevar izraisīt pieteicējai tik nelabvēlīgas sekas.

[3.4] Dienests izmanto pieteicējas slikto veselības stāvokli (invaliditāti), slikto mantisko stāvokli un faktu, ka pieteicējai nav pieejas jebkādai sabiedrības un/vai SIA Mont Azure International dokumentācijai, jo minētais stipri ierobežo spējas pamatoti iebilst pret dienesta apgalvojumiem.

[4] Dienests rakstveida paskaidrojumos norāda, ka pieteicējas pieteikums nav pamatots un ir noraidāms, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā norādītajiem argumentiem.

[5] Tiesas sēdē atbildētāja pārstāvis pieteikumu neatzina, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā norādītajiem argumentiem.

Pieteicēja uz tiesas sēdi nebija ieradusies, rakstveida lūgumā lūdza lietu izskatīt bez viņas klātbūtnes.

Motīvu daļa

[6] Izskatāmajā lietā ir izšķirams jautājums, vai dienests pamatoti pieprasīja pieteicējai atmaksāt SIA "MARIGOLO" nokavētos nodokļu maksājumus 134 068 *euro* apmērā.

Juridiskas personas nokavēto nodokļu maksājumu atlīdzināšana budžetam no personas, kura ir bijusi šīs juridiskās personas valdes loceklis, reglamentēta likuma "Par nodokļiem un nodevām" XI nodaļā "Juridiskās personas nokavēto nodokļu maksājumu atlīdzināšana".

Tādējādi izskatāmajā lietā tiesa secīgi pārbaudīs, vai dienestam bija pamats attiecīgo administratīvo procesu uzsākt, vai tas ir veicis minētajā nodaļā norādītās darbības un vai pastāvēja minētajā nodaļā norādītie apstākļi lēmuma pieņemšanai.

[7] Saskaņā ar likuma "Par nodokļiem un nodevām" 60.panta pirmo daļu Valsts ieņēmumu dienestam ir tiesības uzsākt procesu par juridiskās personas nokavēto nodokļu maksājumu atlīdzināšanu budžetam no personas, kura ir bijusi šīs juridiskās personas valdes loceklis vai kura faktiski īsteno valdes funkcijas un uzdevumus laikā, kad attiecīgie nokavētie nodokļu maksājumi ir izveidojušies (turpmāk — valdes loceklis), ja tiek izpildīti visi turpmākajā panta daļā minētie kritēriji:

1) nokavēto nodokļu maksājumu summa pārsniedz 50 Latvijas Republikā noteikto minimālo mēnešalgu kopsummu;

2) lēmums par nokavēto nodokļu maksājumu piedziņu ir paziņots juridiskajai personai;

3) ir konstatēts, ka pēc tam, kad pieņemts lēmums par nodokļu revīzijas (audita) veikšanu, nosūtīts paziņojums par datu atbilstības pārbaudes laikā konstatētajām konkrētajām neatbilstībām starp nodokļu maksātāja iesniegto informāciju un nodokļu administrācijas rīcībā esošo informāciju, noformēts tematiskās pārbaudes akts, ja tematiskās pārbaudes laikā konstatēti būtiski pārkāpumi, kas liecina par izvairīšanos no nodokļu nomaksas, kā arī pēc nokavēto nodokļu maksājumu izveidošanās juridiskā persona ir atsavinājusi sev piederošos aktīvus un valdes locekļa darbības vai bezdarbības rezultātā nav pilnā apmērā veikti juridiskās personas nokavētie nodokļu maksājumi likumā noteiktajos termiņos;

4) ir sastādīts akts par piedziņas neiespējamību;

5) juridiskā persona nav izpildījusi Maksātnespējas likumā noteikto pienākumu iesniegt juridiskās personas maksātnespējas procesa pieteikumu.

[7.1] Izskatāmajā lietā no pieteicējas tiek piedzīti SIA "MARIGOLO" nokavētie nodokļu maksājumi tādā apmērā, kādā tie pastāvēja pieteicējas kā sabiedrības valdes locekles amata pienākumu pildīšanas pēdējā dienā 2020.gada 7.augustā – 134 068,29 *euro* (*lietas 17.lapa*).

Lietā nav strīda, ka pieteicēja bija sabiedrības vienīgā amatpersona – valdes locekle – no 2011.gada 11.oktobra līdz 2020.gada 7.augustam. Tāpat no lietas materiāliem nav konstatējams, ka minētajā laika periodā vēl kāda cita persona būtu faktiski rīkojusies sabiedrības vārdā. Uz minēto nav norādījusi arī pati pieteicēja.

Ievērojot minēto, tiesa atzīst, ka pieteicēja bija SIA "MARIGOLO" vienīgā amatpersona, kuras darbības laikā sabiedrībai ir izveidojušies nodokļu maksājumu parādi, kuru summa pārsniedz 50 Latvijas Republikā noteikto minimālo mēnešalgu kopsummu.

Tādējādi ir izpildījies likuma "Par nodokļiem un nodevām" 60.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktais kritērijs procesa uzsākšanai pret pieteicēju par sabiedrības nokavēto nodokļu maksājumu atlīdzināšanu.

[7.2] Lietas materiālos redzams, ka SIA "MARIGOLO" ir paziņots Valsts ieņēmumu dienesta 2020.gada 11.februāra lēmums Nr.30.4-4.1.5/9810 par nokavēto nodokļu maksājumu piedziņu (*lietas 107.lapa*).

No dienesta 2020.gada 11.februāra lēmumā Nr.30.4-4.1.5/9810 norādītā izriet, ka tajā ir ietverts nokavēto nodokļu, kas sabiedrībai bija izveidojušies līdz 2020.gada 10.februārim, maksājumu aprēķins 122 455,21 *euro* apmērā (*lietas 107.lapas reverss, 108.lapa*). Tomēr tiesa ņem vērā, ka nodokļu parāds ir izveidojies, pamatojoties uz dienesta 2020.gada 11.februāra lēmumu Nr.30.4-4.1.5/9810 par datu atbilstības pārbaudes rezultātiem, kā arī saskaņā ar sabiedrības iesniegtajām pievienotās vērtības nodokļa deklarācijām un darba devēja ziņojumiem aprēķinātos nodokļu maksājumus. Pieteicēja pati norāda, ka kopš 2020.gada janvāra sabiedrības saimnieciskā darbība bija apturēta, kas nozīmē, ka nodokļu parāds turpināja palielināties, jo no pieteicējas puses netika veiktas nekādas darbības, kas vērstas uz šo saistību izpildi. Šādos apstākļos nebūtu lietderīgi ik pēc laika pieņemt jaunus lēmumus par nokavēto nodokļu maksājumu piedziņu tikai tāpēc, ka ir palielinājies tā apmērs.

Līdz ar to atzīstams, ka likuma "Par nodokļiem un nodevām" 60.panta pirmās daļas 2.punktā noteiktais kritērijs procesa uzsākšanai pret pieteicēju par sabiedrības nokavēto nodokļu maksājumu atlīdzināšanu ir izpildīts.

[7.3] Saskaņā ar likuma "Par nodokļiem un nodevām" 60.panta pirmās daļas 3.punktu dienestam ir tiesības uzsākt procesu, ja pēc tam, kad nosūtīts paziņojums par datu atbilstības pārbaudes laikā konstatētajām konkrētajām neatbilstībām starp nodokļu maksātāja iesniegto informāciju un nodokļu administrācijas rīcībā esošo informāciju, kā arī pēc nokavēto nodokļu maksājumu izveidošanās juridiskā persona ir atsavinājusi sev piederošos aktīvus un valdes locekļa darbības vai bezdarbības rezultātā nav pilnā apmērā veikti juridiskās personas nokavētie nodokļu maksājumi likumā noteiktajos termiņos.

Lietas materiālos atrodas Valsts ieņēmumu dienesta amatpersonas 2019.gada 27.augusta paziņojums "Par datu atbilstības pārbaudi" Nr.30.3-23.30/31176, kurā dienests norāda uz konstatētām neatbilstībām pievienotās vērtības nodokļa nomaksā (*lietas 111., 112.lapa*). Savukārt 2019.gada 29.oktobrī pieņemts lēmums Nr.30.3-23.30/37953 par SIA "MARIGOLO" datu atbilstības pārbaudes rezultātiem (*lietas 121.-124.lapa*).

No SIA "MARIGOLO" pievienotās vērtības nodokļa deklarācijas par 2020.gada janvāri (*lietas 141.lapa*) izriet, ka sabiedrība 2020.gada 6.janvārī saskaņā ar attaisnojuma dokumentu MRG 20001 ir piegādājusi preces vai sniegusi pakalpojumu SIA Mont Azure International 4493,66 *euro* vērtībā. Savukārt no 2020.gada 6.janvāra pavadzīmes MRG 20002 (*lietas 97.lapa*) izriet, ka sabiedrība SIA Mont Azure International ir atsavinājusi divus kases aparātus 180,29 *euro* vērtībā.

Ievērojot minēto, tiesa atzīst, ka SIA "MARIGOLO" ir atsavinājusi sev piederošos aktīvus pēc tam, kad nosūtīts paziņojums par datu atbilstības pārbaudes laikā konstatētajām neatbilstībām starp nodokļu deklarācijās deklarēto un nodokļu administrācijas rīcībā esošo informāciju, kā arī pēc nokavēto nodokļu maksājumu izveidošanās.

Līdz ar to ir izpildījies likuma "Par nodokļiem un nodevām" 60.panta pirmās daļas 3.punktā noteiktais kritērijs.

[7.4] Lietas materiālos atrodas 2020.gada 1.septembra akts par piedziņas neiespējamību Nr.30.4-17.22/NNVP/379 (*lietas 98.-99.lapa*), kurā secināts, ka nokavēto nodokļu maksājumu piedziņa no SIA "MARIGOLO" nav iespējama.

Tādējādi arī likuma "Par nodokļiem un nodevām" 60.panta pirmās daļas 4.punktā noteiktais kritērijs ir izpildīts.

[7.5] Pārbaudot Tiesu informatīvajā sistēmā pieejamos datus, konstatējams, ka SIA "MARIGOLO" līdz pat savai likvidācijai nebija iesniegusi maksātnespējas procesa pieteikumu.

Līdz ar to likuma "Par nodokļiem un nodevām" 60.panta pirmās daļas 5.punktā noteiktais kritērijs ir izpildīts.

[7.6] Apkopjot spriedumā norādīto, tiesa atzīst, ka dienests pamatoti uzsāka procesu par sabiedrības nokavēto nodokļu maksājumu atlīdzināšanu budžetam no pieteicējas.

[8] Atbilstoši likuma "Par nodokļiem un nodevām" 61.panta pirmajai daļai, ja ir konstatēti šā likuma 60.panta pirmajā daļā noteiktie kritēriji, Valsts ieņēmumu dienests triju mēnešu laikā no akta par piedziņas neiespējamību sastādīšanas dienas rakstveidā brīdina juridisko personu un valdes locekli, kura pilnvaru laikā nokavētie nodokļu maksājumi izveidojušies, par to, ka tiek uzsākts process par juridiskās personas nokavēto nodokļu maksājumu atlīdzināšanu budžetam no attiecīgā juridiskās personas valdes locekļa. Brīdinājumā norāda periodu, par kādu iesniedzami pierādījumi saskaņā ar šā likuma 61.panta trešo daļu.

Likuma "Par nodokļiem un nodevām" 61.panta trešā daļa noteic, ja pastāv objektīvi iemesli maksātnespējas procesa pieteikuma neiesniegšanai tiesā, kā arī pierādījumi tam, ka pēc nokavēto nodokļu maksājumu izveidošanās juridiskās personas aktīvu atsavināšana atbilst ekonomiskajai būtībai, vai ir pierādījumi, kas apliecina, ka valdes loceklis nav atbildīgs par juridiskās personas nokavēto nodokļu maksājumu izveidošanos un juridiskās personas aktīvu atsavināšanu (valdes locekļu pienākumu sadalījums, attaisnojoši iemesli u.tml.), valdes loceklis viena mēneša laikā pēc šā panta pirmajā daļā minētā brīdinājuma saņemšanas dienas informē Valsts ieņēmumu dienestu, iesniedzot par periodu no dienas, kad nokavēto nodokļu maksājumu summa pārsniedz 50 Latvijas Republikā noteikto minimālo mēnešalgu kopsummu, līdz akta par piedziņas neiespējamību sastādīšanas dienai, bet ne vairāk kā par viena gada periodu šādus dokumentus:

1) paskaidrojumu, kurā detalizēti norādīti objektīvi iemesli, kādēļ valdes loceklis savu pilnvaru laikā nebija iesniedzis juridiskās personas maksātnespējas procesa pieteikumu tiesā;

2) kredītiestādēs vai pie maksājumu pakalpojumu sniedzēja atvērto un slēgto kontu izrakstus, kuros norādīta arī informācija par bankas konta pārskata perioda sākuma atlikumu un beigu atlikumu, kā arī paskaidrojumu un attaisnojuma dokumentu par katru veikto maksājumu, kura summa pārsniedz 500 *euro*, izņemot paskaidrojumu par maksājumiem, kas ir nodokļu maksājumi valsts vai pašvaldības budžetā;

3) paskaidrojumu, detalizēti uzskaitot juridiskās personas aktīvus (nemateriālos ieguldījumus, pamatlīdzekļus, ieguldījuma īpašumus, bioloģiskos aktīvus, ilgtermiņa finanšu ieguldījumus, krājumus, pārdošanai turētus ilgtermiņa ieguldījumus, debitorus, īstermiņa finanšu ieguldījumus, naudu) un to vērtību dienā, kad nokavēto nodokļu maksājumu apmērs pārsniedza 50 Latvijas Republikā noteikto minimālo mēnešalgu kopsummu, un dienā, kad Valsts ieņēmumu dienests sastādīja aktu par piedziņas neiespējamību. Uzskaitot debitorus, fiziskajai personai norādāms vārds, uzvārds, personas kods, juridiskajai personai — nosaukums, reģistrācijas numurs un debitoru saistību apmērs;

4) paskaidrojumu, kuram pievienoti pierādījumi, ka juridiskās personas aktīvu atsavināšana atbilst ekonomiskajai būtībai;

5) paskaidrojumu, kuram pievienoti pierādījumi, ka valdes loceklis nav atbildīgs par juridiskās personas nokavēto nodokļu maksājumu izveidošanos un juridiskās personas aktīvu atsavināšanu.

[9] Valsts ieņēmumu dienesta 2020.gada 1.decembra brīdinājumā pieteicējai un sabiedrībai (*lietas 89.-92.lapa*) norādīts, ka, ja pastāv objektīvi iemesli maksātnespējas procesa pieteikuma neiesniegšanai tiesā, kā arī pierādījumi tam, ka sabiedrības aktīvu atsavināšana atbilst ekonomiskajai būtībai, vai ir pierādījumi, kas apliecina, ka pieteicēja nav atbildīga par sabiedrības nokavēto nodokļu maksājumu izveidošanos un aktīvu atsavināšanu, viena mēneša laikā pēc brīdinājuma saņemšanas dienas, par to jāinformē dienests, iesniedzot par periodu no 2019.gada 2.decembra līdz 2020.gada 1.septembrim norādītos dokumentus.

Atbildot uz brīdinājumu, pieteicēja dienestam iesniedza paskaidrojumu (*lietas 87.-88.lapa*), kurā citstarp norādīts, ka maksātnespējas pieteikums netika iesniegts, jo pieteicējas rīcībā nebija finanšu līdzekļu jurista algošanai, depozīta iemaksai un valsts nodevas samaksai. Tāpat norādīts, ka 2020.gada martā izsludinātā ārkārtas situācija arī bija iemesls maksātnespējas pieteikuma neiesniegšanai. Paskaidrojumā norādīts, ka visi SIA "MARIGOLO" dokumenti nodoti jaunajam valdes loceklim un līdz ar to pieteicēja nevar iesniegt kontu izrakstus, dokumentus par aktīviem un to vērtību. Savukārt kases aparātu atsavināšana atbilst ekonomiskajai būtībai, jo SIA "MARIGOLO" pārtrauca veikt saimniecisko darbību. Par šo aktīvu atsavināšanu iegūtie līdzekļi izmantoti darbinieku algu maksājumiem. Pieteicējas iesniegtajā paskaidrojumā nav norādīts, ka pieteicēja nav atbildīga par nokavēto nodokļu maksājumu izveidošanos un juridiskās personas aktīvu atsavināšanu.

Attiecībā par maksātnespējas pieteikuma neiesniegšanas iemesliem, tiesa atzīst, ka tie nav atzīstami par objektīviem šķēršļiem. Proti, parādniekam ir pienākums nekavējoties iesniegt juridiskās personas maksātnespējas procesa pieteikumu, ja pastāv kāda no Maksātnespējas likuma 57.panta pirmās daļas 5., 6. vai 9.punktā minētajām juridiskās personas maksātnespējas procesa pazīmēm. Ja pastāv Maksātnespējas likuma 57.panta pirmās daļas

5.punktā minētā pazīme, parādniekam ir pienākums iesniegt juridiskās personas maksātnespējas procesa pieteikumu gadījumos, kad nav noslēgta vienošanās ar kreditoriem vai nav ierosināta tiesiskās aizsardzības procesa lieta. Saskaņā ar Maksātnespējas likuma 57.panta pirmās daļas 5.punktu parādniekam piemēro juridiskās personas maksātnespējas procesu, ja parādnieks ilgāk nekā divus mēnešus nav nokārtojis parādsaistības, kurām iestājies izpildes termiņš.

Ja kapitālsabiedrībai pastāv kāda no Maksātnespējas likumā noteiktajām maksātnespējas procesa pazīmēm, kapitālsabiedrības intereses ir jāreducē līdz kreditoru kopuma interesēm un valdes loceklim tās jārespektē, pildot vadības funkcijas. Savlaicīga kapitālsabiedrības maksātspējas procesa pieteikuma iesniegšana ir tā saucamais kardinālpienākums (īpaši būtiska kompetence), kas valdes loceklim jāpilda, īstenojot vadības funkciju. Šis pienākums ir tik būtisks tāpēc, ka kapitālsabiedrība par tās saistībām atbild tikai ar savu mantu un tādēļ, laikus neuzsākot maksātspējas procesu, būtiski samazinās iespējas segt kapitālsabiedrības saistības (*sk. E. Novicāne. Valdes locekļa atbildība par savlaicīgu maksātnespējas procesa pieteikumu neiesniegšanu. Grām. Komerctiesību aktuālie jautājumi Latvijā un Eiropā: Komercdarījumi. Atbildība. Komercstrīdi.- Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2013, 235.-236.lpp.*).

No norādītā nepārprotami izriet SIA "MARIGOLO" pienākums iesniegt maksātnespējas pieteikumu, ja sabiedrība ilgāk nekā divus mēnešus nav nokārtojusi parādsaistības, kurām iestājies izpildes termiņš. Tādējādi tieši pieteicējai kā amatpersonai bija pienākums savlaicīgi risināt ar sabiedrības maksātnespēju saistītos jautājumus. Pieteicēja nav argumentējusi, kādēļ šis pienākums savlaicīgi netika izpildīts. Savukārt no lietas materiāliem redzams, ka, laikā, kad sabiedrībai datu atbilstības pārbaudes rezultātā papildus nomaksai budžetā noteikti nodokļu maksājumi, pieteicēja veica darbības, lai pārtrauktu sabiedrības saimniecisko darbību un atsavinātu sabiedrības aktīvus. Minētais tieši apstiprina mērķtiecīgas darbības, kas vērstas uz izvairīšanos no nodokļu samaksas.

[10] Pieteikumā norādīts, ka nav iestājies likuma "Par nodokļiem un nodevām" 60.panta pirmās daļas 4.punktā norādītais kritērijs, lai uzsāktu pret pieteicēju minētajā tiesību normā norādīto procesu. Proti, aktā par piedziņas neiespējamību nepamatoti norādīts, ka iestādes rīcībā nav informācijas par sabiedrības mantas un/vai naudas līdzekļu esību, saskaņā ar ko būtu pamats veikt tālākas darbības nodokļu parāda piedziņā. Dienests nav ņēmis vērā, ka pastāv arī cita sabiedrības manta (preces, televizors, mikroviļņu krāsns, ledusskapis u.c.).

Tiesa vērš pieteicējas uzmanību uz to, ka pēc tam, kad Valsts ieņēmumu dienests pieņem lēmumu par nokavēto nodokļu maksājumu piedziņu, dienests ilgtermiņā veic darbības konkrētā parāda piedziņai. Izskatāmajā lietā pieteikuma priekšmets ir tā administratīvā akta atcelšana, ar kuru pieteicējai noteikts pienākums atlīdzināt budžetam sabiedrības nokavētos nodokļu maksājumus. Vērtējot šāda administratīvā akta tiesiskumu, tiesai ir jākonstatē, ka attiecīgajai sabiedrībai bija izveidojušies nokavētie nodokļu maksājumi likumā noteiktajā apmērā un ka tos nav bijis iespējams piedzīt.

No lietas materiāliem tiesa konstatē, ka ir notikusi SIA "MARIGOLO" pāreja uz SIA Mont Azure International, kas pabeigta 2020.gada 14.aprīlī. Šī sabiedrība kopš 2019.gada 2.decembra saimnieciskās darbības veikšanai nomāja tās pašas telpas, kurās iepriekš strādāja SIA "MARIGOLO". Tātad 2020.gada 1.septembrī, kad tika sastādīts akts par piedziņas neiespējamību, šīs telpas, kurās pēc pieteicējas norādītā atradās SIA "MARIGOLO" aktīvi, jau deviņus mēnešus izmantoja SIA Mont Azure International.

Ievērojot minēto, pārsūdzētajā lēmumā pamatoti norādīts, ka SIA "MARIGOLO" aktīvi uzņēmuma pārejas rezultātā pārgāja uz SIA Mont Azure International un līdz ar to tie vairs nebija uzskatāmi par SIA "MARIGOLO" aktīviem, uz kuriem dienests varētu vērst piedziņu. Turklāt pieteicēja nav izskaidrojusi, ja jau šiem aktīviem bija ievērojama mantiska vērtība, kādēļ tā pati savlaicīgi nebija atsavinājusi šos aktīvus un iegūtos naudas līdzekļus nebija novirzījusi nodokļu parādu segšanai. Līdz ar to nav pamatots pieteicējas iebildums, ka SIA "MARIGOLO" bija citi aktīvi, uz kuriem dienests varēja vērst piedziņu.

Pieteicēja argumentē, ka aktīvu (kases aparātu) atsavināšana atbilst darījumu ekonomiskai būtībai. Tiesa norādītajam nevar piekrist, jo no pieteicējas dienestam sniegtā paskaidrojuma tieši izriet, ka šo aktīvu atsavināšana bija saistīta ar sabiedrības saimnieciskās darbības apturēšanu un iegūtie līdzekļi nav izmantoti nodokļu saistību dzēšanai.

Savukārt attiecībā par SIA "MARIGOLO" 2020.gada 6.janvārī piegādātām precēm SIA Mont Azure International 4493,66 *euro* vērtībā, tiesa pievienojas pārsūdzētajā lēmumā norādītajam, ka šo preču atgriešana ir vērtējama kā formāla un faktiski nenotikusi. Lietas materiāli apstiprina, ka SIA Mont Azure International nebija norēķinājusies par saņemtajām precēm un tikai pēc tam, kad dienests nosūtīja 2020.gada 17.marta rīkojumu par naudas līdzekļu apķīlāšanu un pārskaitīšanu (*lietas 101.-102.lapa*), šī sabiedrība informēja dienestu, ka visa preces ir atgrieztas 2020.gada 2.martā sakarā ar preču derīguma termiņa beigām. Sabiedrība nav iesniegusi citus pierādījumus, kuros būtu norādīts kādām precēm un kad ir beidzies derīguma termiņš. Tāpat no lietā esošās 2020.gada 2.marta pavadzīmes (*lietas 104.-105.lapa*) konstatējams, ka atgriezti dažāda sortimenta pārtikas produkti (kopā 267 pozīcijas, tai skaitā, gaļas izstrādājumi, piena produkti, saldinātie dzērieni, ūdens, saldējums, tomātu mērces, saldumi) un saimniecības preces. Ievērojot minēto ir mazticams, ka SIA Mont Azure International, saņemot norādītās preces, nebija pārliecinājusies par to kvalitāti un iespēju tālāk realizēt, sevišķi ņemot vērā, ka starp tām ir piena produkti un gaļas izstrādājumi, kuriem var būt salīdzinoši īsi realizācijas termiņi.

Tiesa ņem vērā, ka pieteicēja nav sniegusi nekādu informāciju par preču atgriešanu, bet tikai apgalvo, ka preces ir pārdotas un SIA "MARIGOLO" bija debitoru parādi. Līdz ar to abu sabiedrību amatpersonas sniedz pretrunīgu informāciju par preču piegādi un atgriešanu. Turklāt fakts, ka informācija par preču atgriešanu ir sniegta tikai pēc tam, kad dienests nosūtījis rīkojumu par naudas līdzekļu apķīlāšanu, papildus norāda uz SIA Mont Azure International saskaņotām darbībām ar mērķi izvairīties no likumā noteiktā pienākuma izpildes.

[11] Pieteikumā pieteicēja norāda, ka dienests nepamatoti visu SIA "MARIGOLO" nodokļu parāda slogu pārliek uz pieteicēju kā fizisku personu.

Atbilstoši likuma "Grozījumi likumā "Par nodokļiem un nodevām"", kas stājās spēkā 2020.gada 1.janvārī, tika grozīts likuma "Par nodokļiem un nodevām" 60.panta pirmās daļas 3.punkts, nosakot, ka turpmāk viens no kritērijiem procesa uzsākšanai būs fakta konstatācija, ka juridiskā persona pēc lēmuma par nodokļu revīzijas (audita) veikšanu pieņemšanas, paziņojuma par datu atbilstības pārbaudes laikā konstatētajām neatbilstībām starp nodokļu maksātāja iesniegto informāciju un nodokļu administrācijas rīcībā esošo informāciju nosūtīšanas, tematiskās pārbaudes akta noformēšanas, ja tematiskās pārbaudes laikā konstatēti būtiski pārkāpumi, kas liecina par izvairīšanos no nodokļu nomaksas, kā arī pēc nokavēto nodokļu maksājumu izveidošanās, ir atsavinājusi sev piederošos aktīvus un valdes locekļa vai faktiskā vadītāja darbības vai bezdarbības rezultātā pilnā apmērā nav samaksāti juridiskās personas nokavētie nodokļu maksājumi. Tādējādi vairs nebūs nozīmes tam, kāds statuss ir personai, kurai ir atsavināti juridiskās personas aktīvi, pret juridiskās personas valdes locekli. Šajā gadījumā būtiski būs konstatēt faktu, ka juridiskās personas (jeb juridiskās personas izpildinstitūcijas (valdes) vai faktiskā vadītāja) veiktā darbība vai bezdarbība ir novedusi pie tā, ka nodokļu parāds nav segts (*pieejama http://titania.saeima.lv/LIVS13/SaeimaLIVS13.nsf/0/A35541D101AFA6C3C225849300269C83?OpenDocument*).

Kā jau norādīts iepriekš, tieši pieteicējas kā SIA "MARIGOLO" amatpersonas pienākums bija rūpēties par šīs sabiedrības saimniecisko darbību un pildīt normatīvajos aktos noteiktos pienākumu tostarp attiecībā uz savlaicīgu nodokļu maksājumu veikšanu. Savukārt, ja bija konstatējamas grūtības savu saistību izpildei, tad tieši pieteicēja bija atbildīga par to, lai sabiedrībai tiktu uzsākts maksātnespējas process. Proti, pieteicējas nevarēja paļauties, ka pēc tam, kad viņa pārstās būt par sabiedrības amatpersonu, viņa tiks atbrīvota no atbildības par nodokļu parāda, kas izveidojies viņas darbības laikā, samaksu.

[12] Pieteicēja argumentē, ka apstāklis, ka ir notikusi SIA "MARIGOLO" pāreja uz SIA Mont Azure International, nozīmē, ka par pārņemtā uzņēmuma saistībām ir atbildīgs uzņēmuma ieguvējs. Līdz ar to pret pieteicēju vairs nevar vērst SIA "MARIGOLO" nodokļu parādu piedziņu.

Likuma "Par nodokļiem un nodevām" 61.panta devītā daļa noteic, ka pēc tam, kad lēmums par nokavēto nodokļu maksājumu atlīdzināšanu kļuvis neapstrīdams vai nepārsūdzams, šajā lēmumā norādītais adresāts — valdes loceklis atbild par juridiskās personas nokavētajām nodokļu saistībām solidāri ar juridisko personu.

No minētā izriet, ka atbildība par SIA "MARIGOLO" saistībām uz pieteicēju pārgāja brīdī, kad lēmums par nokavēto nodokļu maksājumu atlīdzināšanu kļuvis neapstrīdams.

No norādītajām tiesību normām izriet, ka pamats procesa uzsākšanai ir tas, ka persona ir bijusi juridiskās personas valdes loceklis laikā, kad ir izveidojušies attiecīgie nokavētie nodokļu maksājumi. Tātad nosācījums ir saistīts ar konkrētā valdes locekļa darbību juridiskajā personā un nodokļu parāds izveidojies tieši šī valdes locekļa darbības laikā.

Turklāt arī citos normatīvajos aktos likumdevējs ir noteicis valdes locekļa atbildību. Piemēram, Komerclikuma 169.panta piektā daļa noteic, ka prasījumi pret valdes un padomes locekli noilgst piecu gadu laikā no zaudējumu nodarīšanas dienas. Savukārt Maksātnespējas likuma 72.[1]panta trešā daļa noteic, ka maksātnespējas procesā prasību pret valdes locekli parādnieka vārdā ceļ maksātnespējas procesa administrators. [..] Ja administrators nav cēlis šādu prasību, gada laikā pēc maksātnespējas procesa pabeigšanas prasību ir tiesīgs celt kreditors sava nesegtā prasījuma apmērā. Tāpat jāņem vērā, ka nodokļu parādu dzēšana neatbrīvo personu no atbildības, kas var iestāties, ja pret nodokļu parādnieku ir uzsākts kriminālprocess par izvairīšanos no nodokļu nomaksas.

No minētā izriet, ka valdes locekļa atbildība par sabiedrībai nodarītajiem zaudējumiem un sabiedrības saistībām nebeidzas līdz ar amata pienākumu pildīšanas beigām.

Savukārt tas, ka Valsts ieņēmumu dienests termiņā nesamaksāto nodokļu piedziņu var vērst uz uzņēmuma vai tā patstāvīgās daļas ieguvēju, izriet no Komerclikuma 20.panta pirmajā daļā noteiktā – ja uzņēmums vai tā patstāvīga daļa pāriet citas personas īpašumā vai lietošanā, uzņēmuma ieguvējs atbild par visām uzņēmuma vai tā patstāvīgās daļas saistībām (par tām saistībām, kuras radušās pirms uzņēmuma vai tā patstāvīgās daļas pārejas citas personas īpašumā vai lietošanā un kuru izpildes termiņš vai nosacījums iestājies piecu gadu laikā pēc uzņēmuma pārejas, uzņēmuma nodevējs un uzņēmuma ieguvējs atbild solidāri).

No minētā izriet, ka uzņēmuma ieguvējs nav vienīgais atbildīgais par saistību izpildi. Minētais pienākums paliek arī pārņemtajam uzņēmumam, kas konkrētajā gadījumā ir SIA "MARIGOLO". Secīgi arī pieteicējai kā šīs sabiedrības valdes loceklei ir pienākums atbildēt par šīs sabiedrības nenokārtotajām saistībām, kas radušās viņas darbības laikā, solidāri ar SIA Mont Azure International.

[13] Apkopojot spriedumā norādīto, tiesa atzīst, ka Valsts ieņēmumu dienests ir pareizi konstatējis faktiskos apstākļus un pamatoti pieņēma lēmumu, ar kuru pieteicējai noteikts pienākums atlīdzināt SIA "MARIGOLO" nokavētos nodokļu maksājumus 134 068,29 *euro* apmērā. Līdz ar to tiesa atzīst, ka pārsūdzētais lēmums ir tiesisks un pamatots, savukārt pieteikums ir noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.–251.pantu un 289.–291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt /pers. A/ pieteikumu par Valsts ieņēmumu dienesta 2021.gada 7.decembra lēmuma Nr.31.4-22.11/22.11/10989 atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese D.Lubāne